

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 12 Aralık 2011
Nr. Ref.: RK176/11

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Dava No: KI 102/11

Başvurucu

Shahe Ramaj

Kosova Cumhuriyeti Hükümeti, Sağlık Bakanlığına karşı

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Aşağıdaki yapıdadır:

Enver Hasani, Başkan
Kadri Kryeziu, Başkanvekili
Robert Carolan, Yargıç
Altay Suroy, Yargıç
Almiro Rodrigues, Yargıç
Snezhana Botusharova, Yargıç
Ivan Čukalović, Yargıç
Gjyljeta Mushkolaj, Yargıç
Iliriana Islami, Yargıç

Başvurucu

1. Başvurucu, Glogofça Belediyesine bağlı Terdec köyünde ikamet eden Bayan Shahe Ramaj'dır.

Dava konusu

2. Başvurucu, 28 Temmuz 2011 tarihinde Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi'ne (bundan sonra "Mahkeme" şeklinde anılacaktır) başvuru dilekçesi sunmuştur. O, Kosova Cumhuriyeti Hükümeti (bundan sonra "Hükümet" şeklinde anılacaktır) Sağlık Bakanlığının sağlık sigortası yasasını ilan etmediğinden şikâyetçidir.
3. Başvurucu, Hükümet-Sağlık Bakanlığının şu ihlalleri işlediğini ileri sürmüştür:
 - a. Kosova Cumhuriyeti Anayasası (bundan sonra "Anayasa" şeklinde anılacaktır)'nın 21. maddesi [Genel Esaslar] 1 ve 3. fıkraları ile 24. maddesi [Kanun Önünde Eşitlik] 1. fıkrası;
 - b. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 29. maddesi;
 - c. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin (bundan sonra AİHS şeklinde anılacaktır) 1. maddesi [İnsan Haklarına Saygı Yükümlülüğü] ve 14. maddesi [Ayrımcılık Yasağı] ile protokolleri;
 - d. Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmenin 2. maddesi ve protokolleri.

Yasal dayanak

4. Anayasanın 113.7 maddesi, 03/L-121 sayılı Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasanın (bundan sonra "Yasa" şeklinde anılacaktır) 22. maddesi ve Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan sonra "İçtüzük" şeklinde anılacaktır) 56(2) kuralı.

Davanın Mahkemeye geliş biçimi

5. Başvurucu 28 Temmuz 2011 tarihinde Mahkemeye başvurmuştur.
6. Başkanın GJR 102/11 sayılı ve 17 Ağustos 2011 tarihli Emirnamesiyle Yargıç Kadri Kryeziu raportör yargıç olarak tayin edilmiştir. Aynı tarih ve KSH 102/11 sayılı Emirname ile Yargıç Snezhana Botusharova başkanlığında yargıçlar Enver Hasani ve Gyljeta Mushkolaj'dan oluşan Ön İnceleme Heyeti tayin edilmiştir.
7. Mahkeme bu istem konusunda Sağlık Bakanlığına 24 Ekim 2011 tarihinde tebligat göndermiş, 9 Kasım 2011 tarihinde gönderilen cevapta Sağlık Sigortası Yasa tasarisının hazırlandığını ve Sağlık Bakanlığının Maliye Bakanlığı ile Hükümet tarafından yapılacak bütçe ilaveleri değerlendirmelerinin beklendiği açıklanmıştır.
8. Ön İnceleme Heyeti 29 Kasım 2011 tarihinde Raportör Yargıcın raporunu görüştüktan sonra istemin kabul edilmezliğine ilişkin öneri sunmuştur.

Olguların özeti

9. Başvurucu, sağlık sigortası yasasının ilan edilmemesinden dolayı Priştine Belediye Mahkemesine Hükümet ve Sağlık Bakanlığı aleyhinde dava açmıştır.
10. Başvurucu, 29 Nisan 2011 tarihinde Belediye Mahkemesine sunduğu bir dilekçe ile davasının görüşülmesini talep etmiştir.

11. Başvurucu, 24 Mayıs 2011 tarihinde dava dilekçesinde değişiklik yapılmasına ilişkin bir diğer başvuruda bulunmuştur.
12. Başvurucu, 31 Mayıs 2011 tarihinde Kosova Yargı Kurulu Yargı Müfettişliğine (bundan sonra KYK şeklinde anılacaktır) davayı görüşüp karara bağlamadığı gerekçesiyle Priştine Belediye Mahkemesi aleyhinde şikâyette bulunmuştur.
13. KYK Disiplin Savcılığı 8 Haziran 2011 tarihinde dava dilekçesinin zamanından önce teslim edildiğini değerlendirmiştir; zira başvurucu, Belediye Mahkemesindeki dava başvurusunu 28 Mart 2011 tarihinde yeni yapmıştı (ZPD/11kb/0472).
14. Başvurucu 13 Haziran 2011 tarihinde Disiplin Savcılığının kararına karşı KYK'ye itirazda bulunmuştur.

Başvurucunun iddiaları

15. Başvurucu şu iddiaları öne sürmüştür:
 - a. Başvurucu, şimdiye kadar ne KYK ne de Priştine Belediye Mahkemesinden herhangi bir cevap almamıştır;
 - b. Hükümet, doğrusu Sağlık Bakanlığı, çok sayıda yasa ilan etmiş olup sağlık sigortası yasasını ilan etmemiştir.
 - c. Hükümet, bu yasayı ilan etmek için bütçesinin bulunmadığını belirtmiştir, fakat bu doğru değildir. Hükümet çok sayıda yasa ilan etmiş olup Kosova'da çok sayıda sosyal konut binası, üniversite binası, otoyol inşa etmiştir. Hükümetin her şeye bütçesi var fakat sağlık sigortası yasası için yoktur.
 - d. Bu yasayı ilan etmeyerek Kosova Hükümeti, vatandaşlarına, özellikle bu kategoriye yapılabilecek en büyük ayrımcılığı yapmıştır.

İstemin kabul edilirliliğinin değerlendirilmesi

16. Başvurucu, Hükümetin ve dolayısıyla Sağlık Bakanlığının şu ihlalleri işlediğini ileri sürmüştür: Anayasanın 21. maddesi [Genel Esaslar] 1 ve 3. fıkraları ile 24. maddesi [Kanun Önünde Eşitlik] 1. fıkrası; İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 29. maddesi; Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin (bundan sonra AİHS şeklinde anılacaktır) 1. maddesi [İnsan Haklarına Saygı Yükümlülüğü] ve 14. maddesi [Ayrımcılık Yasağı] ile protokolleri; Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmenin 2. maddesi ve protokolleri. Başvurucunun başvurusu konusunda karar verebilmek amacıyla Mahkeme, Anayasada belirtilip Yasa ve İçtüzükte tekrar vurgulanan koşullarının yerine getirilip getirilmediğini değerlendirmek durumundadır.
17. Bununla ilgili olarak Mahkeme, Anayasanın 113. maddesi 1. fıkrasına atıfta bulunmak ister:

Anayasa Mahkemesi, yasal şekilde ve sadece yetkili makamlarca açılmış davalar hakkında karar verir.

Bir de aynı maddenin 7. fıkrası şunu belirlemiştir:

“Bireyler, Anayasa ile güvence altına alınan bireysel hak ve özgürlüklerinin kamu otoritelerince ihlali konusunda başvurmaya yetkilidirler, ancak yasa ile belirlenen tüm kanun yollarını tükettikten sonra”.

18. Öyle ki Mahkeme, Anayasanın popüler başvuru (*actio popularis*) hakkı tanımadığını, yani kendisine yönelik bir uygulama tedbiri aracılığıyla doğrudan uygulanmayan hükümet kararı veya yasa hakkında soyut bir şikayette bulunamayacaklarını vurgulamak ister.
19. Teslim edilen evraktan başvuru, Anayasanın 113.7 maddesinde öngörüldüğü şekilde, Anayasa ile güvence altına alınan hak ve özgürlüklerinin kamu kurumları tarafından ihlal edildiğini kanıtlayamamıştır.
20. Öyle ki istemin kabul edilmez olduğu ve reddedilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasanın 113.1 ve 113.7 maddesine, Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasanın 47. maddesine ve İçtüzüğün 56 (2)) kuralına dayanarak Anayasa Mahkemesinin 29 Kasım 2011 tarihinde yapılan duruşmasında oybirliğiyle:

- I. İstemin kabul edilmez olarak REDDİNE karar verilmiştir.
- II. İşbu karar Yasanın 20.4 maddesine uygun şekilde taraflara bildirilip Resmi Gazetede yayımlanır.
- III. Karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Mr.sc. Kadri Kryeziu, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza